

REPUBLIKA SLOVENIJA

KABINET PREDSEDNIKA VLADE

Magnetogram ni lektoriran!

MAGNETOGRAM
NASTOPA PREDSEDNIKA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE JANEZA JANŠE
NA OTVORITVI SLOVENSKEGA POSLOVNEGA TEDNA

Ljubljana, 16. april 2008

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Spoštovani gospod predsednik zbornice, gospod župan, ekselence, gospe in gospodje. Z veseljem sem sprejel to vabilo in vas z veseljem pozdravljam na tem poslovnem tednu, ki poteka v času, ko Slovenija vodi povezavo sedemindvajsetih držav članic Evropske unije. To je povezava, ki ima skoraj pol milijarde prebivalcev. Evropska unija danes predstavlja tudi največje gospodarstvo na svetu. Ustvarjamo 22% svetovnega bruto domačega proizvoda. Evropska unija je največji izvoznik in tudi drugi največji uvoznik v globalnem svetu.

Slovensko vodenje Svetu Evropske unije se je pričelo v začetku leta z uspešno širitvijo evro-območja in schengenskega prostora. Za nami je tudi že marčevski Evropski svet, dva takšna vrhunca sta v času vsakega predsedovanja. Marčevski vrh je tradicionalno namenjen gospodarskim in razvojnim temam, tako je bilo tudi letos. Seveda, pa so nas - poleg zadev na katere smo bili pripravljeni - za čas predsedovanja pričakale tudi zadeve, na katere pred kakšnim letom ne bi nikoli pomislili. Vedno se dogaja tako. To so tudi največji izzivi, vsaj za vsako državo, ki vodi takšno precej zahtevno povezavo kot je Evropska unija. Med tistimi izzivi, ki so bili delno pričakovani in ki predstavljajo dokaj zahtevne dosjeje, so splošne razmere na svetovnih finančnih trgih in seveda zgodovinsko rekordne cene nafte in tudi hrane. To je glavna inflacija v državah evra, najvišja v zadnjih 14 letih, in kljub nekaterim ukrepom, ki so bili sprejeti, se bodo te razmere verjetno še del letošnjega leta nadaljevale.

Evropska unija je bila marca letos na tradicionalnem razvojno gospodarskem vrhu soočena z nekoliko drugačnimi razmerami, kot so se napovedovale v lanskem letu, v času, ko so se nekatere rešitve začele pripravljati, ker ti cikli so dolgi najmanj eno leto. Kljub temu je ob teh globalnih premislekih prevladalo spoznanje, da načrtani reformni ukrepi Evropske unije ne zahtevajo bistvenih popravkov. Do takšnega sklepa smo prišli na podlagi realnih ocen realizacije prvega cikla Lizbonske strategije. Evropska unija je v letu 2005 svojo globalno strategijo razvoja nekoliko prilagodila, zato govorimo o prenovljeni Lizbonski strategiji. Odločili smo se za triletne cikle, prvi se je iztekel letos. V tem obdobju, od leta 2005 do leta 2008, je Evropska unija beležila najboljše rezultate v času, odkar je sploh bila leta 2000 sprejeta Lizbonska strategija. Prvi cikel je prinesel Evropski uniji bistveno nižji javni dolg, ki je prvič po dolgem času padel pod 60% bruto domačega proizvoda, ugodno gospodarsko rast, ki se je lani približala za Evropsko unijo sanjskim 3% in kar je najpomembnejše šest in pol milijona novih delovnih mest, kar je bil, še posebej v nekaterih največjih državah Evropske unije, ključen problem v začetku tega tisočletja. Na tej podlagi je bil zagnan nov triletni cikel Lizbonske strategije, ki kljub tem novim izzivom, o katerih sem prej govoril oziroma sem jih prej omenjal, ni doživel kakšnih bistvenih popravkov glede na ukrepe, ki so se načrtovali. Še vedno je eden ključnih izzivov učinkovitejša povezava znanja z gospodarstvom. Tukaj so primerjave za Evropsko unijo še vedno relativno neugodne. V Združenih državah recimo štiri petine raziskovalcev deluje v podjetjih, na Japonskem je teh dve tretjini, v Evropski uniji pa samo polovica in približno takšni so potem tudi učinki.

Med desetimi najbolj inovativnimi podjetji na svetu lani ni bilo nobenega iz Evropske unije, kar pomeni, da se tukaj še vedno ne uvrščamo v špico. Na takšno stanje je Evropski svet odgovoril z vrsto ukrepov, dobili so tudi skupno ime, temu se reče uvajanje pete svoboščine. Gre enostavno za odpravljanje preprek, za prost pretok znanja med študenti, raziskovalci, predavatelji, podjetji oziroma vsemi subjekti in posamezniki, ki se kakorkoli ukvarjajo z raziskovanjem. Ustanavlja se Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo. Proces, ki naj bi pripeljal do tega, da ta peta svoboščina v Evropski uniji res zaživi, je bil na nek način lansiran včeraj, ko so se na Brdu na neformalnem srečanju zbrali ministri, odgovorni za konkurenčnost in raziskave ter inovacije iz Evropske unije. Ta proces je po tej včerajšnji odločitvi oziroma dogovoru dobil ime Ljubljanski proces. V naslednjih letih boste to besedo velikokrat slišali. Gre enostavno za proces, ki naj v Evropsko unijo uvede to peto svoboščino in odpravi vse ovire za prost pretok znanja. Torej, znanje in vseživljenjsko izobraževanje ostajata ključna tudi v tem drugem ciklu izvajanja prenovljene Lizbonske strategije za naslednja tri leta. Enostavno se izhaja iz izhodišča, da tisti, ki ustvarja, prispeva k razvoju. Tisti, ki prej najde zaposlitev, seveda prej začne prispevati k temu, da bo Evropska unija dosegla 70% zaposlenost, kar je cilj, ki so ga seveda nekatere države že dosegle, večina pa smo od tega še oddaljeni in seveda cilj je tudi ostati čim dlje aktiven.

Raziskave, ki so bile narejene za zadnji Evropski vrh, so pokazale nekatere zanimive rezultate. Eden od teh rezultatov - to so raziskave Eurobarometra - recimo kaže, da skoraj polovica prebivalcev Evropske unije še nikoli ni pomislila, da bi ustanovilo svoje podjetje ali začelo kakršnokoli aktivnost na lastno iniciativo. Zaradi tega je dan poseben poudarek malim in srednjim podjetjem, odpravljanjem vseh tistih ovir, ki kakorkoli vplivajo na predolge čase za to, da se neka ideja prelevi v prakso, da zaživi in začne dajati rezultate. Evropski uniji mala in srednja podjetja predstavljajo po številu 29% gospodarskih subjektov in največjega delodajalca. Seveda vedno je tako oziroma skoraj vedno je tako, da ni možno, da kar takoj nastane veliko podjetje. Najprej nastane malo podjetje.

Prej sem govoril o peti svoboščini, ki smo jo na nek način zagnali na novo. A ne smemo pozabiti na to, da tudi pri ostalih štirih še vedno obstajajo ovire, da se Evropska unija vsako leto, še posebej na marčevskih vrhah, spopade tudi s temi ovirami in da vsako leto odpade še kakšna ovira pri polnem uveljavljanju prostega pretoka kapitala, storitev, ljudi. Še posebej, ko gre za prost pretok ljudi, je tu še nekaj administrativnih ovir, ki, žal, še vedno ločijo države članice Evropske unije na stare in tako imenovane nove. Okrog tega je vedno razprava in na srečo oziroma hvala bogu se število teh držav, ki imajo tukaj še vedno določene omejitve, vsako leto zmanjšuje.

Socialni dialog je nekaj, kar je v Evropski uniji pomembna vrednota. Več kot 20 držav članic Evropske unije ima takšno ali drugačno prakso socialnega dialoga oziroma pogovarjanja. Marsikje se to dogovarjanje potem opredmeti tudi v socialnih sporazumih, tudi Slovenija je med temi. Vedno ob marčevskem Evropskem svetu poteka tudi tako imenovani Tripartitni vrh, kjer je srečanje med vodstvom Evropske unije, evropskimi zvezami sindikatov in delodajalcev.

Osrednja tema je vsako leto Lizbonska strategija. Te usmeritve, ki smo jih sprejeli letos, je letošnji Tripartitni vrh v veliki meri podprl. Bila je sicer razlika glede tega, čemu dati večji poudarek. Tudi letos je bilo veliko razprav o tem, ali je v tem drugem ciklu prenovljene Lizbonske strategije dovolj zastopana socialna komponenta, še posebej sindikati so na to posebej opozarjali tudi na nedavnem zborovanju tukaj v Ljubljani. Vendar je tudi na podlagi njihovih predlogov na koncu Evropski svet sprejel dokument, ki je zagotovo najbolj uravnotežen od vseh doslej - socialna komponenta je vključena. Tisto, kar je bila morda pomanjkljivost leta 2000, na začetku, ko se je poudarjala samo ena plat razvoja, je odpravljeno. Lizbonska strategija v tem času predstavlja neko zelo uravnoteženo evropsko strategijo razvoja, ki prisega na trajnostni razvoj, kjer so razvojna, socialna in okoljska komponenta v ravnotežju, s tem, da še vedno obstaja nek vrstni red. Ta vrstni red je takšen, da je razvoj še vedno v ospredju. Kajti, če ni razvoja, potem zelo težko skrbimo tudi za socialno in okoljsko komponento. Torej, vsi trije pristopi so v

ravnotežju, vendar pa obstaja vrstni red in glede tega je več ali manj doseženo soglasje tudi v tem forumu, ki se imenuje evropski socialni vrh.

Ta razprava je vedno zanimiva. Morda samo en detajl, zaradi tega, ker se primerjajo različni podatki in ugotovitve, koliko recimo strošek dela ali višina plač vpliva na konkurenčnost. Tukaj vedno dobimo nekoliko drugačne podatke in rezultate. Evropska unija ali pa nekatere članice Evropske unije so tukaj posebnost, deloma tudi vzor v globalnem merilu. Kajti države, kot so recimo Irska, Finska, deloma tudi Nemčija imajo zelo visoke plače, hkrati pa so med najbolj konkurenčnimi na svetu, še posebej nekatere industrijske panoge. Torej je nekak uravnotežen pristop oziroma trajnostni razvoj realnost, ki je potrjena v svetu. Dejstvo pa je, da do tega ni možno priti čez noč. Potreben je nek čas, potrebna je prava strategija in potrebno je včasih tudi veliko potrpežljivosti, da se ne delajo predolgi in preveliki koraki samo v eno smer.

Osrednja tema v tem času ali pa ena od osrednjih tem od treh v svetu, pa tudi v Evropski uniji, so klimatske spremembe. To so besede, ki so v zadnjem času naenkrat stopile v javni besednjak v zadnjih letih. Podnebno-energetski sveženj oziroma klimatsko-energetski sveženj, ki ga je Evropski svet sprejel letos marca, predstavlja nek nabor ukrepov ali pa usmeritev, na podlagi katerega bo v prihodnjih letih, lahko rečemo tudi desetletjih, prihajalo do izjemno pomembnih konkretnih odločitev, od katerih bo odvisna kvaliteta življenja večine posameznikov v Evropski uniji pa seveda tudi v globalnem svetu, glede na to, da Evropska unija tukaj vodi. Zaveze, ki so bile sprejete, so zagotovo najbolj ambiciozne, ne samo v globalnem merilu, ampak tudi znotraj tega, kar je doslej Evropska unija sprejemala. Nekateri so govorili tudi o novi industrijski revoluciji. Morda bo prihodnje desetletje pokazalo, da je bilo to poimenovanje upravičeno. Gre enostavno za prehod na nizko-ogljico proizvodnjo. To zahteva obsežna prestrukturiranja oziroma bo zahtevalo obsežna prestrukturiranja. Tudi ta prehod ne bo poceni, v kolikor ne bo pravega pristopa. Okrog tega ni nobenih iluzij. Mislim, da je po dolgih razpravah, na osnovi dobrega predloga Evropske komisije, ki je bil predstavljen januarja, Evropska unija tukaj vendarle zastavila neko časovnico, ki omogoča, da bomo ta prehod na nizko-ogljico proizvodnjo v Evropski uniji dosegli v realnem času in da hkrati stroški ne bodo previsoki. Seveda nad tem ciljem visi velik vprašaj oziroma en velik »če«. Ta vprašaj se seveda nanaša na globalni dogovor o boju proti klimatskim spremembam. V kolikor bo ta dogovor dosežen, v kolikor bomo na konferenci v Kopenhavnu konec prihodnjega leta naredili korak naprej in bomo potegnili v ta dogovor tudi ostale ključne dejavnike v svetu, potem bo bistveno lažje. S tem, ko je Evropska unija prva sprejela te zaveze, je naredila zelo veliko, da se tudi drugi ne skrivajo; se pravi, da pridejo ven s svojimi stališči in da so možna realna pogajanja. V kolikor pa tega globalnega dogovora ne bo, potem bo situacija zelo komplicirana. Sprejemani bodo parcialni ukrepi. S tem bo celotno strategijo, ki smo jo začrtali marca letos na osnovi teh prvih globalnih ciljev iz marca lani, potrebno ponovno premisliti. To je bila velika debata in evropska javnost je za to debato iznašla tudi svoj termin, to je izvoz ogljika – carbo leakage. Ta debata bo nadaljevana, v kolikor bomo neuspešni, decembra naslednje leto. Ampak, da smo zdaj bolj konkretni, dogovor, ki je bil dosežen in bo imel dolgoročne posledice - še posebej na gospodarstvo Evropske unije - ima nekaj zelo konkretnih točk. Prva je zagotovo enotna shema trgovanja z emisijami toplogrednih plinov. Emitiranje bo strošek, bistveno večji kot je bil doslej glede na Kjotski sporazum. Seveda, sprejeto je bilo več usmeritev, ki so pripeljale Evropsko unijo po 17 letih dogovarjanja zelo blizu neke, recimo temu, pretežne liberalizacije notranjega energetskega trga.

Čakata nas še dva oreha, mogoče ju bomo strli še v času slovenskega predsedovanja, čeprav za to ni nobenih garancij. Ena je lastniška razveza, drugo pa so emisije CO₂ iz avtomobilov oziroma določitev novih standardov. Oboje je zelo pomembno, vendar zdaj ni časa, da bi se o tem več pogovarjali. Tisto, kar je važno za Evropsko unijo in kar je potrebno upoštevati, še posebej, ko se pogovarjamo v krogih gospodarstva, pa je to, da je ta nova industrijska revolucija oziroma prehod na nizko-ogljico proizvodnjo poleg tega, da zagotovo predstavlja določen strošek, tudi velika priložnost. Evropska unija

oziroma evropsko gospodarstvo ima tukaj velike prednosti, še posebej, če bo sprejet ta globalni dogovor.

Že danes tako imenovana eko-industrija v Evropski uniji zaposluje več kot tri in pol milijone ljudi in v prihodnjih letih se bo število zaposlenih in število novo nastajajočih podjetij tukaj zelo povečevalo. Zagotovo bo v prihodnosti prišlo do nekaterih revizij nekaterih odločitev. Ena od teh bo zagotovo vezana na biogoriva, kjer ravno v teh tednih pričakujemo od Evropske komisije - cel svet to pričakuje - standarde za drugo generacijo biogoriv, glede na to, da prva generacija pomembno vpliva na proizvodnjo hrane in posledično na povečevanje cen. Tu bo prišlo do omejitev in do drugačnih usmeritev. To je neizbežno. Še posebej zaradi tega, ker so te visoke cene hrane sovpadle z nekaterimi drugimi neugodnimi okoliščinami v globalnem svetu in v letošnjem letu bo tukaj prišlo do sprememb. To v celoti ne bo spremenilo te paradigme, smo zagotovo na pragu enega največjih prestrukturiranih industrije v svetu. Od tega, ali se na to prej pripravimo ali ne, bo odvisno, ali bo to bolj nevarnost ali bo to bolj priložnost.

Energetsko podnebna vprašanja so močno povezana z varnostjo, o tem, da je nafta povezana z varnostjo že desetletja ni nikakršnih dvomov, vendar pa so se temu dejstvu zdaj pridružila tudi nova. Evropski svet se je letos marca prvič soočil s študijo, ki jo je naredil visoki predstavnik za evropsko zunanjo in varnostno politiko in komisija in ki govori o tem, kaj lahko, s katerimi novimi izzivi, nevarnostmi in tudi varnostnimi tveganji se lahko Evropska unija v prihodnjih letih in desetletjih sooči. V kolikor bodo sedanji trendi segrevanja ozračja, krčenja plodne zemlje, pomanjkanja vode, emigracije in tako naprej šli po poti, kot so šli v zadnjem desetletju. Ta študija je precej realistična. Bila je tudi objavljena. Tistim, ki se ukvarjate s trgovino, še posebej v teh delih sveta, ki bodo ali so že danes najbolj ogrožena, jo zelo priporočam v branje, ker na tej podlagi je možno sprejeti ali pa tudi ne sprejeti pomembne poslovne odločitve. Pomembno je, da se je Evropska unija s tem soočila, da so neka realna predvidevanja, da vemo, kako se bodo stvari gibale in da jih znamo tudi zaustaviti.

Evropski svet se je, čeprav to ni bilo tako načrtovano, na samem začetku soočil tudi s krizo oziroma nestabilnostjo svetovnih finančnih trgov. Sprejete so bile samo splošne usmeritve, glede na to, da Evropska unija tukaj tudi nima večine pristojnosti, ker so še vedno v pristojnosti nacionalnih držav. Poleg tega žarišče krize ni v Evropi, ampak je v Združenih državah. Vendar bo na podlagi teh usmeritev v prihodnosti prišlo - tudi ko gre za evropsko regulativo - do osvežitev, v smislu večje preglednosti, boljših standardov vrednotenja, okrepitve bonitetnega okvirja ter tudi boljšega delovanja trga - so tukaj še pomembne razlike v tem, kateri pristop ubrati, vendar je to predolga tema za ta uvod.

Letošnja prava polovica leta je v Evropski uniji obdobje, ko neka nova država članica, ki je še nedolgo tega bila v čakalnici, vodi Svet Evropske unije. To je tudi prvič, da slovanska država predseduje Evropski uniji. Tudi v tej dvorani ste mnogi, ki prihajate iz držav, ki ste danes v takšnem položaju kot je bila Slovenija pred letom 2004, se pravi kot kandidatke ali pa kot države, ki imajo za cilj članstvo v Evropski uniji. To, kar je Slovenija dosegla v tem času, kaže, da se za ta cilj splača potruditi.

Tam nekje v začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja, takoj po osamosvojitvi, ko je v Sloveniji postalo nekako jasno, da ostaja nacionalno soglasje okrog naše poti v evro-atlantske integracije, si je malokdo predstavljal, da je možno v realno zelo kratkem času preskočiti ali pa prehoditi te stopnice. V manj kot dvajsetih letih je Slovenija prišla na neko stopnjo, ko se zaradi tega, ker je del evropskega trga in zaradi drugih ukrepov, relativno hitro razvija. Lani smo imeli tako rekordno gospodarsko rast in tudi najnižjo brezposelnost v zgodovini. Tudi v letošnjem letu, danes smo dobili podatke za februar, se brezposelnost zmanjšuje, kar pomeni, da so bili v tem času vzpostavljeni nekateri trdi temelji, na katere ta nihanja, s katerimi smo sedaj soočeni, nimajo tako velikega vpliva. S tem, ko je Slovenija vstopila v evro-območje in Schengenski prostor smo dejansko z Evropo tudi fizično povezani. V lanskem letu smo dobili tudi vabilo za članstvo v klubu najrazvitejših držav, to je skupina OECD. To je edino

pomembnejše mednarodno članstvo, kjer Slovenija še ni zraven. Podatek, ki pa je ključen in govori, da se splača vztrajati na tej poti, pa je to, da Slovenija, še posebej, odkar je članica Evropske unije zelo hitro zmanjšuje zaostanek za povprečno razvitostjo Evropske unije. Ko smo se začeli o tem pogovarjati tam v devetdesetih letih, smo bili tam nekje na 68% povprečja Evropske unije, lani smo prišli na 91,6% in ta zaostanek se zmanjšuje. Slovenija je tudi od države, ki je prejemale mednarodno razvojno pomoč, postala država donatorka. V največji meri to pomoč usmerjamo ravno v regijo Zahodnega Balkana. Če je prej, v uvodu, gospod Milič navajal nekatere podatke o tem, kakšna je naša trgovina z regijo Zahodnega Balkana: dejansko se ta povečuje. Lani je dosegla skoraj 5 milijard evrov, predlani 4,2 milijardi, seveda trend je izjemno rastoč. V celotni regiji je več kot 1000 aktivnih podjetij, ki so posledica slovenskih investicij, v teh podjetjih je zaposlenih preko 20.000 ljudi.

Seveda članstvo v Evropski uniji, evropsko povezovanje, zagotovo predstavlja enega od dejavnikov, ki omogoča lažje poslovanje, večjo konkurenčnost. Podatek, ki na nek način to najbolj izpričuje, je podatek o slovenskem izvozu v Evropsko unijo pred sedmimi leti in podatek o izvozu v Evropsko unijo v lanskem letu. Pred sedmimi leti je Slovenija v 27-terico držav, ki so danes članice Evropske unije, takrat vse še niso bile, izvozila za dobrih sedem milijard evrov. Po sedmih letih pa je izvozila že skoraj 14 milijard evrov. Se pravi ta izvoz se je podvojil. To zagotovo ne bi bilo mogoče, če ne bi v tem času postali del tega trga.

Kot veste se Slovenija že od samega začetka zavzema za evropsko prihodnost držav Zahodnega Balkana. To je tudi ena od naših petih prioritet predsedovanja v tej polovici leta. Ta odločitev, da se tej regiji nameni posebno pozornost, se je izkazala za pravilno, tudi zaradi izzivov, ki so nastali tudi potem, ko je bila ta odločitev o tej prioriteti že sprejeta. Uresničevanje te prioritete ni vedno enostavno. V Evropski uniji še vedno traja neko vzdušje, ki se mu reče širitvena utrujenost. Malo je držav članic, ki aktivno delajo na nadaljnji širitvi, večino jih je pasivnih. Malo je tudi takšnih, ki aktivno nasprotuje, večina je pasivna. Včasih je najtežje premakniti ravno pasivno večino, ki ni pripravljena niti za resno razpravo. Torej, vsak korak, ki je dosežen na tem polju je težko izborjen. Ne bom šel v podrobnosti, ampak dejstvo je, da v tem valu, katerega del je bila tudi Slovenija leta 2004, širitev Evropske unije ne bo več enaka kot je bila. Vse bo na nek način težje doseči. Ta konvoj je bil na nek način olajševalna okoliščina. Vendar pa, še posebej, ko gre za regijo Zahodnega Balkana, ostaja neizpodbitno dejstvo, da je to edini del evropske sosesčine ali pa edini del ozemlja evropske celine, ki še ni del Evropske unije, za katerega Evropska unija že ima formalno sprejeto odločitev o širitvi. Ta odločitev je bila sprejeta v Solunu in potrjena v Salzburgu leta 2006 in kar se tega tiče, je to v tem trenutku zelo ugodna okoliščina.

Tako kot je potrebno v Evropski uniji za vsako pomembno odločitev soglasje, je potrebno soglasje tudi za spremembo vsake pomembne odločitve. Zaradi tega je Evropska unija, kljub temu, da je to zahtevna družina, dokaj trden, stabilen okvir, kjer so stvari bistveno bolj predvidljive kot v katerih koli drugih regionalnih povezavah, v bistvu podobne sploh ni. Torej, glede na to, da ta formalni okvir obstaja, je zelo pomembno, da je hitrost reform v državah kandidatkah ali državah, ki želijo postati članice Evropske unije realna. To ni vedno lahko, ker reforme so vedno povezane tudi z neprijetimi ukrepi, ampak kot že rečeno, neke druge, boljše alternative zagotovo ni. Evropska unija je kljub tej, tako imenovani širitveni utrujenosti zagotovo pripravljena v povprečju v celoti priti do polovice poti, res pa težko, tako da bo potrebno pogoje izpolniti.

Ena od predstav, ki ni najbolj točna in vlada tudi v regiji Zahodnega Balkana je ta, da je lahko članstvo v Evropski uniji v nasprotju z neko samobitnostjo narodov. V tej regiji so države, ki so še mlajše od Slovenije, ki so komaj pridobile državnost in včasih je ta bojazen prisotna. Spomnim se teh razprav na začetku te odločitve v Sloveniji. Zdaj, po nekaj letnem članstvu v Evropski uniji, zdaj tudi v Schengnu in evro-območju bi težko rekli, da je bila slovenska samobitnost kakorkoli okrnjena ali pa ogrožena. Tudi, ko si član Evropske unije, je tako s temi stvarmi, da kolikor skrbiš zase, za svoj jezik in svojo kulturo,

toliko samobitnosti imaš in kolikor sebi priznavaš tega, toliko ti tega priznavajo tudi drugi. Nasprotno pa so te evropske povezave velika prednost, ko gre, recimo za povezovanje matičnega naroda in manjšin. Slovenija šele z vstopom v Shengensko območje v začetku tega leta, ponovno prišla v situacijo, ko med nami in našimi rojaki v Avstriji ali Italiji ni več fizične meje. Po mnogih desetletjih se je to prvič zgodilo. To je tudi edina realna, praktična, uresničljiva rešitev za podobne situacije v regiji Zahodnega Balkana. Edino Evropska unija bo enkrat v prihodnosti omogočila, če sem povsem konkreten, da med tem, kar je danes Srbija in kar je danes Kosovo, ne bo več fizične meje. Vsi ostali koncepti so iluzija. Edino Evropska unija lahko v prihodnosti to zagotovi na miren razvojen način, kjer ne bo treba plačati nobene cene, ampak kjer imajo lahko vsi sodelujoči v samem procesu na tej poti od tega koristi.

Torej, toliko za moj prispevek k temu poslovnemu srečanju, poslovnemu tednu. Ob koncu bi želel dodati, da Slovenija predstavlja dobro izhodišče za nastop na trgih Evropske unije in obratno. Ta podatek, da smo v sedmih letih podvojili izvoz na te trge, veliko pove o izvoznih sposobnostih slovenskega gospodarstva. Ta sposobnost tudi v tem času, ko se celotna evropsko in svetovno gospodarstvo sooča s temi izzivi, ni nič bistveno okrnjena. Tudi zadnji podatki kažejo, da izvoz gospodarstva raste, da evropski trg, kar se tega tiče deluje in sem seveda prepričan, da bo tisti, ki prihajate, še posebej tistim, ki prihajate iz Zahodnega Balkana, poslovni interes tisti, ki vas bo še velikokrat lahko pripeljal v Slovenijo. Prepričan sem, da niso tako daleč časi, ko se bomo o tem poslovnem sodelovanju pogovarjali v nekem okviru, ki bo skupen, tako bodo tudi vse države Zahodnega Balkana formalni del evropske integracije in ko tudi tukaj ne bo več fizičnih meja. Hvala lepa.